

**ეთიკის კომისიის
რეკომენდაცია**

მესამე დისციპლინური კოლეგიის შემადგენლობა:

ცირა შუბითიძე – კოლეგიის თავმჯდომარე

ირაკლი კორძაია – კოლეგიის წევრი

გიორგი ბეგიაშვილი – კოლეგიის წევრი

შეკითხვის კომისიაში შემოსვლის თარიღი: 13.03.2013

შეკითხვის რეგისტრაციის ნომერი: 003/13

შეკითხვა:

გთხოვთ, დასაბუთებული მოტივაციით მაცნობოთ, სასამართლოში საქმის ერთპიროვნულად განმხილველი მოსამართლისათვის სამართალწარმოებისას წერილობითი ფორმით მიმართვებისას, ასევე საქმის ზეპირი მოსმენით ღია სხდომაზე სასამართლოსთან ურთიერთობისას, ხომ არ ექნება ადგილი სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის საერთო კრების მიერ 2006 წლის 15 აპრილს დამტკიცებული „ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი“-ს რომელიმე ეთიკური ნორმის დარღვევას ადგილი, თუ ადვოკატის მხრიდან მოსამართლის მისამართით გამოყენებული იქნება შემდეგი ფრაზებიდან რომელიმე:

ა) „თქვენო განსწავლულობავ“;

ბ) „პატივცემულო მართლმსაჯულების კორიფევ“;

გ) „ჭეშმარიტების გამოხატულებავ“;

დ) „თქვენო გამორჩეულობავ“;

ე) „თქვენი (ან „სასამართლოს“) კვალიფიციურობის იმედად“;

ვ) „თქვენი (ან „სასამართლოს“) უბადლო პროფესიონალიზმის იმედად“.

ანალიზი:

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი: „ადვოკატი ვალდებულია არ შელახოს სასამართლოს და პროცესის სხვა მონაწილეთა უფლებები.“ ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-9 მუხლის პირველი ნაწილი: „ადვოკატი, რომელიც მონაწილეობს საქმეში საქართველოს ან უცხო ქვეყნის სასამართლოს ან ტრიბუნალის წინაშე, ვალდებულია დაიცვას და პატივი სცეს ამ სასამართლოში მოქმედ ქვეყნის წესებს.“

ადვოკატის, როგორც მართლმსაჯულების მონაწილე პირის ვალდებულებაა სასამართლოში მოქმედი ქვეყნის წესების დაცვა, რაც გულისხმობს მოსამართლისადმი პატივისცემას პროფესიული ეთიკის შესაბამისად. ადვოკატმა არ უნდა შელახოს სამართალწარმოებაში მონაწილე პირების უფლებები და უნდა დაიცვას პროფესიული ღირსება.

ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია N(2000)21 ადგენს: „ადვოკატებმა პატივი უნდა სცენ სასამართლოს და განხორციელონ თავიანთი ვალდებულებები სასამართლოს წინაშე შიდა კანონმდებლობის, სხვა წესებისა და პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად.“

ეთიკის კომისიამ 2010 წლის 29 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით, დისციპლინურ საქმეზე N076/10 აღნიშნა: „ადვოკატები სხვა მოქალაქეების მსგავსად სარგებლობენ გამოხატვის თავისუფლებით. მათ უფლება აქვთ გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები და შეხედულებები მართლმსაჯულების განხორციელების პროცესის თაობაზე იმ „მოვალეობებისა და პასუხისმგებლობების“ გათვალისწინებით, რომელსაც მათი პროფესია აკისრებთ.“

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეში „Kyprianou V Cyprus“ (განაცხადი N 73797/01) აღნიშნა, რომ „ადვოკატის განსაკუთრებული სტატუსი ანიჭებს მას ცენტრალურ ადგილს სამართლის განხორციელების პროცესში, იგი წარმოადგენს შუამავალს ხალხსა და სასამართლოს შორის. მათ მიმართ არსებობს მოლოდინი, რომ ისინი სათანადო წვლილს შეიტანენ სასამართლო პროცესის განხორციელებაში და საჯარო ნდობას გაამართლებენ. ადვოკატის გამოხატვის თავისუფლება სასამართლო დარბაზში არ არის შეუზღუდავი და განსაზღვრული ინტერესები, როგორცაა სასამართლო ხელისუფლების პატივისცემა, ამართლებს ამ ტიპის შეზღუდვას.“

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეში R.S and Z.V. Switzerland (განაცხადი 10414/83) აღნიშნა: „პროფესიული ვალდებულებები და პასუხისმგებლობა ადვოკატს ნებს არ რთავს გააკეთოს სუბიექტური, არაგონივრული და შეურაცხმყოფელი განცხადებები იმგვარად, რომ კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგეს მთელი ადვოკატთა კორპუსის საიმედოობა და ეთიკურობა.“

მოცემულ შემთხვევაში, უნდა განვიხილოთ, რამდენად იქნება დაცული ადვოკატთა პროფესიული ვალდებულებები, თუ მოსამართლისადმი ზეპირი ან წერილობითი ფორმით მიმართვის დროს გამოყენებული იქნება შეკითხვაში აღნიშნული შემდეგი ფრაზები: „თქვენო განსწავლულობავ“; „პატივცემულო მართლმსაჯულების კორიფევ“; „ჭემმარიტების გამოხატულება“; „თქვენო გამორჩეულობავ“; „თქვენი (ან „სასამართლოს“) კვალიფიციურობის იმედად“; „თქვენი (ან „სასამართლოს“) უბადლო პროფესიონალიზმის იმედად“.

აღნიშნული ფრაზებიდან მიმართვის ფორმებს არ წარმოადგენს „თქვენი (ან „სასამართლოს“) კვალიფიციურობის იმედად“; „თქვენი (ან „სასამართლოს“) უბადლო პროფესიონალიზმის იმედად“. მოცემული ფრაზები ასახავს განმცხადებლის მოსამართლისადმი სუბიექტური დამოკიდებულების გამოხატვას. შეკითხვა ეხება მიმართვის ფორმების შესაბამისობას ადვოკატთა პროფესიულ ეთიკასთან და, შესაბამისად, რეკომენდაციის გაცემისას ეთიკის კომისიამ შეაფასა შეკითხვაში აღნიშნული ის ფრაზები, რომლებიც მიმართვის ფორმით არის წარმოდგენილი.

საზოგადოდ, მოსამართლისადმი მიმართვის ფორმად მიღებულია ისეთი სახის ტრადიციული ფრაზები, როგორცაა: „თქვენო ღირსება“, „პატივცემულო მოსამართლე“, „ბატონო/ქალბატონო მოსამართლე“. ამგვარი სახით მიმართვის გამოყენება მოსამართლისადმი, როგორც მართლმსაჯულების სისტემის წარმომადგენლისადმი პატივისცემის გამოხატვაა.

განსახილველ შემთხვევაში, აღნიშნული მიმართვები, როგორცაა „თქვენო განსწავლულობავ“; „პატივცემულო მართლმსაჯულების კორიფევ“; „ჭემმარიტების გამოხატულება“; „თქვენო გამორჩეულობავ“ გაზვიადებულად ჟღერს, არ წარმოადგენს ტრადიციული მიმართვის ფორმებს,

გადაჭარბებულად აფასებს მოსამართლეს და ირონიული ხასიათის მქონედ შეიძლება იყოს აღქმული ადრესატის და პროცესზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან.

"ადვოკატთა შესახებ" საქართველოს კანონის 38-ე მუხლის მე-4 პუნქტი ადგენს ადვოკატის დაცვის გარანტიებს კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე, კერძოდ: „ადვოკატს არ დაეკისრება პასუხისმგებლობა იმ განცხადებისათვის, რომელიც მან ზეპირად ან წერილობით წარუდგინა სასამართლოს ან ადმინისტრაციულ ორგანოს კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე.“ აღნიშნული ნორმა არ გულისხმობს ადვოკატისათვის შეუზღუდავი დაცვის გარანტიების მინიჭებას. ადვოკატისათვის კანონმდებლობით მინიჭებული იმუნტეტი ექვემდებარება შეზღუდვებს, თუ მისი განცხადებები წარმოადგენს სასამართლო ხელისუფლების ან მოსამართლის შეურაცხყოფას ან სხვაგვარად აყენებს ზიანს სამართალწარმოების ინტერესს.

მოცემულ შემთხვევაში, მოსამართლისადმი მიმართვის დროს, შეკითხვაში ჩამოთვლილი ფრაზების გამოყენება ვერ იქნება კლიენტის ობიექტური ინტერესი და შესაბამისად სცილდება კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე განცხადებების გაკეთების უფლებამოსილების საზღვრებს. აღნიშნული მიმართვები, როგორცაა: „თქვენო განსწავლულობავ“; „პატივცემულო მართლმსაჯულების კორიფევ“; „ჭეშმარიტების გამოხატულება“; „თქვენო გამორჩეულობავ“; გაზვიადებულად ჟღერს და ირონიულ ხასიათს ატარებს, რაც შეუსაბამოა ადვოკატისათვის მინიჭებულ იმუნტეტთან, არ წარმოადგენს მართლმსაჯულების ინტერესს და არღვევს ადვოკატის პროფესიული ეთიკის სტანდარტს. შესაბამისად, აღნიშნული ფრაზები არ შეიძლება შეფასდეს, როგორც მოსამართლისადმი პატივსაცემად აღსანიშნავი სიტყვები.

მოსამართლისადმი წერილობითი მიმართვის შემთხვევაშიც, ადვოკატმა არ უნდა გამოიყენოს შეკითხვაში აღნიშნული ფრაზები: „თქვენო განსწავლულობავ“; „პატივცემულო მართლმსაჯულების კორიფევ“; „ჭეშმარიტების გამოხატულება“; „თქვენო გამორჩეულობავ“; რადგან მათ გამოყენება სცილდება ადვოკატის გამოხატვის თავისუფლების ფარგლებს. სასამართლო პროცესზე ადვოკატმა უნდა შეინარჩუნოს პროფესიული ღირსება, პატივი სცეს თავის საქმიანობას და პროფესიული ღირებულებების დაცვითა და სასამართლოში მოქმედი ქცევის წესების შესაბამისად განახორციელოს კლიენტის ინტერესების დაცვა.

დასკვნა:

მოსამართლისადმი, როგორც ზეპირი, ასევე წერილობითი ფორმით, მიმართვის დროს შემდეგი ფრაზების გამოყენება „თქვენო განსწავლულობავ“; „პატივცემულო მართლმსაჯულების კორიფევ“; „ჭეშმარიტების გამოხატულება“; „თქვენო გამორჩეულობავ“ გადაჭარბებული, გაზვიადებულია და ობიექტური დამკვირვებლის მიერ ირონიულ ხასიათის მატარებლად შეიძლება იქნას აღქმული. შესაბამისად, აღნიშნული ფრაზებით მოსამართლისადმი მიმართვით დაირღვევა „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „გ“ პუნქტი და ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-9 მუხლის პირველი ნაწილი, რომლებიც ადვოკატს ავალდებულებს პატივი სცეს სასამართლოში მოქმედ ქცევის წესებსა და სამართალწარმოებაში მონაწილე პირებს.

რეკომენდაცია არ არის სავალდებულო ს.ს.ი.პ. საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის ან სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის ეტაპზე, თუმცა შესაძლებელია, გამოყენებულ იქნეს ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილებაში, როგორც ერთ-ერთ წყარო.

კოლეგიის თავმჯდომარე:

/ცირა შუბთიძე/

კოლეგიის წევრი:

/ირაკლი კორძახია/

კოლეგიის წევრი:

/გიორგი ბეგიაშვილი/